

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1918 kl. 5 e. m.

Memorial med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande andra särskilda utskottets utlåtande nr 1 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fattigvården m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Närvarande: herrar friherre *Beck-Friis, von Koch, Antonsson, Meurling**), *Hedersstierna, Leander**), *Strid, Hedström**), *Magnusson i Tumhult**), *Hedlund i Östrand, Rooth**), *Edvard Larsson**), *Nils Nilsson**), *Petrén, Olsson i Ramsta**) och *Nilsson i Malmö.*

*) Ej närvarande vid justeringen.

I utlåtande nr 1 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fattigvården samt lag om kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag, dels ock i ämnet väckta motioner, hemställde andra särskilda utskottet:

under punkten A), att riksdagen måtte antaga nämnda lagförslag med den lydelse, utskottets berörda utlåtande innehölle;

under punkten B), att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till ändrade bestämmelser angående den ansvarsskyldighet, som bör åligga ledamöter i fattigvårdsstyrelse;

under punkten C), att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta föranstalta om utredning rörande ökning av de statsbidrag, som utgå för vård av sinnesslöa, fallande-sjuka, tuberkulösa och vanföra, och om medgivande av statsbidrag för vård å sinnessjukhus, som tillhöra landsting och de städer, som ej deltaga i landsting, samt för riksdagen så snart ske kan framlägga förslag härom;

under punkten D), att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag om en utjämning av de kommunala skattebördorna, i den mån en dylik utjämning bör äga rum; samt

under punkten E), att de i anledning av förevarande proposition väckta motionerna, därest de icke kunde anses besvarade genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava vid behandling av detta utlåtande kamrarna, med bifall i övrigt till utskottets hemställan, i nedannämnda delar stannat vid olika beslut.

Med anledning av vad sålunda förekommit har utskottet till behandling förehaft frågan om sammanjämkning av den skiljaktighet, som alltså föreligger mellan kamrarnas beslut.

Punkt A) av utskottets hemställan.

Första kammaren har godkänt utskottets förslag till lag om fattigvården utom beträffande 11 § 3 mom., 42 § och 64 §, i fråga om vilka kammaren antagit de förslag, som innefattades i de av friherre Beck-Friis m. fl. vid dessa delar av lagförslaget avgivna reservationer, samt beträffande 33 §, vilken godkänts med den ändring, som förordats i den av herrar Antonsson och Nils Nilsson vid denna paragraf avgivna reservationen.

Andra kammaren har godkänt utskottets nämnda förslag med följande ändringar, nämligen att åt 11 § 1 och 2 mom. givits den lydelse, som föreslagits av Kungl. Maj:t i den uti ämnet avlåtna propositionen, att 13 § 1 mom. erhållit den lydelse, som föreslagits i den av herr Källman m. fl. avgivna, vid paragrafen fogade reservationen, samt att till 32 § fogats det tillägg, som föreslagits av herr Källman m. fl. i deras vid paragrafen avgivna reservation.

Beträffande förslaget till lag om kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag har första kammaren, med godkännande av den utav herr Antonsson m. fl. vid detta lagförslag avgivna reservationen, avslagit så väl det av utskottet framställda förslaget, som Kungl. Maj:ts förslag i ämnet. Andra kammaren har godkänt utskottets förslag.

Utskottet, som funnit de båda lagförslagen böra behandlas tillsammans, har beträffande desamma ansett sig böra hemställa:

vid förslaget till lag om fattigvården:

i fråga om 11 § 1 och 2 mom., att första kammaren, med frånträdande av sitt beslut i denna del, måtte biträda andra kammarens beslut;

i fråga om 11 § 3 mom., att andra kammaren, med frånträdande av sitt beslut, måtte biträda första kammarens beslut;

i fråga om 13 och 32 §§, att första kammaren, med frånträdande av sina beslut i dessa delar, måtte biträda andra kammarens beslut;

i fråga om 33 §, att andra kammaren, med frånträdande av sitt beslut, måtte biträda första kammarens beslut;

att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte antaga 37 § i följande lydelse:

37 §.

Fattigvårdsstyrelsen bör verka därför, att samhällets invånare genom försäkring, inträde i sjukkassor och understödsföreningar, insättning i sparkassor eller annorledes bereda sig trygghet mot nöd vid arbetsoförmåga, sjukdom eller andra olyckor; den bör ock i övrigt söka att genom tjänliga åtgärder förebygga framtida fattigvårdsbehov.

Om på grund av missväxt, annan allmännare olycka eller av förhållanden utom riket vållad allmän kristid nöd i större utsträckning kan befaras uppkomma inom samhället, har fattigvårdsstyrelsen att, i den mån åtgärder till nödens avhjälpande ankomma på annan myndighet, hos denna göra den framställning, som av omständigheterna påkallas.

i fråga om 42 §, att första kammaren måtte, med frånträdande av sitt beslut, biträda andra kammarens beslut; samt

i fråga om 64 §, att kamrarna med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte besluta, att denna paragraf skall erhålla följande lydelse:

64 §.

Där fattigvårdssamhälle för vård å sjukvårdsinrättning eller å förbättrings- eller uppfostringsanstalt eller till åtgärder för förebyggande av framtida fattigvårdsbehov eller för ändamål, som i 37 § 2 stycket sägs, anslagit särskilda medel till fattigvårdsstyrelsens förfogande, ankommer det på fattigvårdssamhället att bestämma, huruvida ersättningskyldighet, varom i 62 och 63 §§ stadgas, skall äga rum för understöd, som utlämnas av dessa medel.

vid förslaget till lag om kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag:

att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte besluta, att denna lag skall erhålla följande lydelse:

L a g**om kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag.**

Härigenom förordnas som följer:

Till beredande *dels* av understöd (kommunala pensionstillskott), i penningar eller naturaförmåner, åt personer, vilka äga uppbära pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913 och icke blivit berövade pensionstillägg eller understöd på grund av stadgandet i 9 § uti nämnda lag, men ändock finnas vara i behov av fattigvård, *dels ock* av bidrag (kommunala sjukvårdsbidrag), till bestridande gemensamt med pensionsstyrelsen, av kostnader för åtgärder till förebyggande eller hävande av arbetsoförmåga, må fattigvårdssamhälle ställa medel till fattigvårdsstyrelsens förfogande med föreskrift, att pensionstillskott och sjukvårdsbidrag, som utdelas av dessa medel, icke skola vara att anse såsom fattigvård. Sådana pensionstillskott och sjukvårdsbidrag må icke tilldelas andra personer än dem, som äro mantalsskrivna inom fattigvårdssamhället och där äga hemortsrätt i fråga om fattigvård. I övrigt äger samhället bestämma de grunder, som för beviljande av pensionstillskott och sjukvårdsbidrag böra av fattigvårdsstyrelsen iakttagas. Har sådant bestämmande ej skett, ankommer på styrelsen att bevilja pensionstillskott och sjukvårdsbidrag i den mån styrelsen prövar nödigt. Pensionstillskott må efter omständigheterna indragas och jämkas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1919.

Punkt B) av utskottets hemställan.

Första kammaren har avslagit men andra kammaren godkänt utskottets hemställan.

Utskottet har ej ansett sig kunna framlägga något förslag till sammanjämkning i denna del.

Punkt D) av utskottets hemställan.

Utskottets hemställan har avslagits av första kammaren men godkänts av andra kammaren.

Då förslaget till lag om fattigvården fortfarande bibehåller kommunen såsom fattigvårdssamhälle, kan det, trots de lättnader, som genom förslaget bringas kommunerna, ej undgås, att fattigvården kommer att medföra betydande kostnader för kommunerna. Den allmänna ökningen av priserna å allt vad som kräves för utövande av understödsverksamheten, kommer nämligen att i väsentlig grad motväga den lättnad i fattigvårdsbördan, som eljest skulle följt av en överflyttning av vissa utgifter till landsting och stat. Men om kommunernas fattigvårdsutgifter alltså fortfarande bliva betydande, kommer den ojämnhet mellan dessa bördor inom olika kommuner, över vilken så många klagomål anförts, att fortfarande i väsentliga delar kvarstå. Ett bibehållande av kommunerna såsom fattigvårdssamhällen kräver därför enligt utskottets mening ett övervägande snarast möjligt av frågan om en utjämning mellan kommunerna av fattigvårdsbördan. En dylik utjämning kan visserligen ej äga rum, utan att hänsyn tages jämväl till övriga kommunens utgifter, men å andra sidan har det syntts utskottet, som om fattigvårdsbördans utjämning därvid borde främst beaktas. Huru frågan skall lösas, synes icke möjligt att utan närmare utredning angiva. Därest en utjämning ej skulle kunna äga rum annat än i sammanhang med den pågående kommunalskatteutredningen, vore det önskligt, om utredningen av frågan om utjämning, som, efter vad utskottet inhämtat, hänskjutits till ett senare skede i reformarbetet, redan nu kunde påbörjas. Det är att hoppas, att det vid denna utredning skall visa sig möjligt att avgiva ett förslag till lösning av utjämningsfrågan, som skulle i större utsträckning än 1917 års provisoriska utjämning fylla de önskemål, som, på sätt utskottet framhållit, särskilt ur fattigvårdens synpunkt måste uppställas för lättande och utjämning av kommunernas bördor.

Utskottet får därför hemställa, att kamrarna, med frånträdande av sina under punkt D) fattade beslut, måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt låta utreda och för riksdagen framlägga förslag om en utjämning av kommunernas kostnader för fattigvården.

Stockholm den 14 maj 1918.

På utskottets vägnar:

JOHAN BECK-FRIIS.
